

JAARVERSLAG 2020

De Twentse Schouwburg NV

www.wilminktheater.nl

Kvk 0602 2523

WILMINKTHEATER
MUZIEKCENTRUM
ENSCHEDÉ

mazars
Mazars Accountants N.V.
Gewaardeerd voor
Identificatiedoelstellingen
JVDL | 31-03-2021

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag _____	3
Algemeen _____	3
Bericht van de Raad van Commissarissen _____	4
Bestuursverslag _____	6
Verslag van een bijzonder jaar _____	23
Jaarrekening _____	37
Balans per 31 december 2020 _____	37
Winst en verliesrekening over 2020 _____	38
Kasstroomoverzicht over 2020 _____	39
Toelichting _____	40
Specificaties _____	46
Overige gegevens _____	56
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant _____	57
Statutaire regeling winstbestemming _____	62

JAARVERSLAG

Algemeen

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede (De Twentse Schouwburg N.V.) is een belangrijke culturele voorziening voor de gemeente Enschede en de regio Twente. De onderneming exploiteert vier gebouwen met vijf podia in het centrum van Enschede te weten; het Wilminktheater, het Muziekcentrum, de Grote Kerk en de Kleine Willem. Op jaarbasis biedt de organisatie - onder normale omstandigheden - circa 500 activiteiten aan. Daarnaast worden de gebouwen gebruikt voor commerciële evenementen. Normaliter worden de activiteiten jaarlijks bezocht door meer dan 200.000 bezoekers. Sinds een aantal jaren is de organisatie ook als "producent" betrokken bij het maken van voorstellingen. De afgelopen jaren waren deze "eigen voorstellingen" goed voor circa 25 % van het totale aanbod.

De organisatie is een culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Het bestuursmodel is ingericht op basis van de "Governance Code Cultuur". Wij onderschrijven de "Fair Practice Code" en de "Code Diversiteit & Inclusie". De Twentse Schouwburg N.V. is opgericht in 1953 en de aandelen zijn in handen van de gemeente Enschede. De Raad van Commissarissen wordt benoemd door de aandeelhouder.

Bestuur en Raad van Commissarissen

Commissaris / Bestuurder	Functie / nevenfunctie	Termijn benoeming
mr A. Poelstra (1963) president commissaris RvC	Partner Ernst & Young, Penningmeester Stichting Kunst in het Volkspark, Werkveldcommissie / pt docent fiscale economie Saxion	Benoemd 2018, Rooster van aftreden 2022.
G.H.M. Veger RA (1961) Lid RvC	Directeur Pool Management en Organisatie. Bestuurslid Stichting FC Twente/Scoren in de Wijk, Bestuurslid Stichting GOAL, Lid RvT RIBW groep Overijssel	Benoemd 2012, Herbenoemd 2016 Rooster van aftreden 2020. (verlengd ivm covid19)
mr M.M.A.J. Goris (1963) Lid RvC	Advocaat	Benoemd 2013, Herbenoemd 2017 Rooster van aftreden 2021
A.J. van Liere MBA (1969) Lid RvC	Directeur / eigenaar Present media, Raad van Toezicht Stichting Jim	Benoemd 2013, Herbenoemd 2017 Rooster van aftreden 2021
L.J.J. van Lier MEd (1960) Lid RvC	Rector Gymnasium Apeldoorn, Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO 2302, onafhankelijk lid toezichhoudend bestuur Stichting Fundament, voorzitter Raad van Toezicht	Benoemd 2020 Rooster van aftreden 2024
J.K. Hartman (1972) Bestuurder / directeur	Directeur Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede, Penningmeester Stichting 4 Oost, Bestuurslid Prins Bernhard Cultuurfonds, Voorzitter RvT Stichting EEGA facilitair, Bestuurslid Krang Festival	In dienst per 1 november 2010

Bericht van de Raad van Commissarissen

Het boekjaar 2020 is afgesloten met een netto positief resultaat van € 1.043.687. Daarmee is het eigen vermogen per 31-12-2020 toegenomen tot € 2.641.692. Het resultaat wordt gedoteerd aan de algemene reserve ten behoeve van COVID19 effecten. Dit positieve resultaat is een papieren resultaat en wordt sterk beïnvloed door de steunmaatregelen waarvan het theater in 2020 gebruikt heeft gemaakt. De ten gevolge van de steunmaatregelen van de centrale overheid ontvangen bedragen zijn niet alleen bestemd voor het jaar 2020, maar “zo lang als” de gevolgen van de pandemie voor het theater voelbaar zijn. Dat geldt, naar verwachting in elk geval voor 2021 en 2022. Naar verwachting zullen de inkomsten ook in 2021 en 2022 aanzienlijk lager zijn dan onder normale omstandigheden. Derhalve wordt een algemene reserve ten behoeve van COVID19 effecten gevormd om deze toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen, waarbij naar verwachting deels ook het eigen vermogen van de organisatie aangewend zal moeten worden.

In haar toezichthoudende rol heeft de Raad van Commissarissen het afgelopen jaar aandacht gehad voor :

- Het gevoerde beleid en het functioneren van de directie.
- De algemene gang van zaken binnen de organisatie.
- De begroting, het meerjarenplan en de financiële rapportages en voortgangsrapportages gedurende het jaar.
- De gevolgen van de overheidsmaatregelen in het kader van COVID19 en de effecten op de (lange termijn) exploitatie van de organisatie.
- Toepassing van de “Code voor Cultural Governance”. O.a. door actieve participatie bij trainingen vanuit de gemeente Enschede.
- Zelfevaluatie van de leden van de Raad van Commissarissen.
- Naleving van wet- en regelgeving.
- Aandacht voor “duurzaamheid” binnen de bedrijfsvoering.
- De planvorming rondom de “Huiskamer van de Stad”.

In 2020 is de Raad van Commissarissen zeven keer bijeengewees in reguliere en ingelaste vergaderingen van de Raad van Commissarissen en Directie. Deze vergaderingen hebben grotendeels plaatsgevonden via Zoom. De Raad van Commissarissen heeft eenmaal vergaderd zonder directie waarbij het functioneren van de directie is besproken.

De Raad van Commissarissen past de principes van best practices en bepalingen van de "Governance-code Cultuur" toe bij de uitvoering van haar rol. Gedurende het boekjaar is regelmatig overleg geweest tussen delegaties van de Twentse Schouwburg N.V. en de aandeelhouder gemeente Enschede.

Op 22 april 2020 vond een Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats waarin de jaarrekening 2019 werd vastgesteld, de directie decharge werd verleend voor de bedrijfsvoering en de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht. De Raad van Commissarissen voerde overleg met de betrokken wethouder en voelt zich hierbij door hem gesteund m.b.t. het ingezette beleid voor de komende jaren.

De Raad van Commissarissen heeft een lid afgevaardigd aan de Raad van Toezicht van de Stichting 4 Oost. Een samenwerkingsverband van schouwburgen uit Deventer, Zwolle, Hengelo en Enschede waarin activiteiten worden ontplooid ter versterking van de cultuur in de provincie Overijssel.

Per 1 juni 2020 is Laurens van Lier toegetreden tot de Raad van Commissarissen. Mevrouw Nur Aydin heeft als aspirant lid deelgenomen aan de vergaderingen van de Raad van Commissarissen. Zij zal toetreden tot de Raad als opvolger van één van de vertrekkende leden.

Daarnaast heeft een delegatie van de Raad van Commissarissen tijdens het boekjaar overleg gevoerd met de Ondernemingsraad over de bedrijfsvoering en de planvorming rondom de "Huiskamer van de Stad". Wij danken medewerkers en directie van de Twentse Schouwburg NV voor de getoonde inzet in dit buitengewone jaar.

De Raad van Commissarissen heeft de directie actief ondersteund rondom de ingrijpende gevolgen van de COVID 19 crisis.

De jaarrekening 2020 is gecontroleerd door Mazars accountants. De Raad van Commissarissen heeft twee keer per jaar overleg met de accountant. In deze overleggen wordt vooraf gesproken over de aanpak van de controle en achteraf over de bevindingen van de accountant. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is in de jaarverslag opgenomen op pagina 50.

Wij stellen voor om het resultaat conform artikel 17 van de statuten, ten gunste te brengen van de algemene reserves en te labelen als te besteden aan COVID19 effecten. Wij adviseren de aandeelhouder de jaarrekening 2020 vast te stellen en decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Enschede, 29 maart 2021.

Raad van Commissarissen De Twentse Schouwburg N.V.

A. Poelstra (president-commissaris)

M.M.A.J. Goris

A.J. van Liere

L.J.J. van Lier

G.H.M. Veger

Bestuursverslag

Als directie van de Twentse Schouwburg N.V. bied ik u hierbij de jaarrekening 2019 aan over het boekjaar, dat geëindigd is op 31 december 2020.

Terugblik op het boekjaar

Het boekjaar 2020 was als gevolg van de COVID 19 crisis een extreem jaar. Wij staan hier in dit verslag in het hoofdstuk "Verslag van een bijzonder jaar" uitgebreid bij stil. In het bestuursverslag behandelen we de onderwerpen die normaliter aan de orde komen, waarbij we de bijzondere posten van toelichting voorzien.

Het boekjaar 2020 is afgesloten met een netto positief resultaat van € 1.043.687. (2019 : € 134.004). Waar in de afgelopen jaren gestreefd is naar opbouw van weerstandsvermogen is in 2020 gebleken dat dit weerstandsvermogen noodzakelijk is voor de continuïteit van de organisatie. Het positieve resultaat 2020 is sterk gekleurd door het effect van de steunbijdragen die in 2020 zijn ontvangen en die noodzakelijk zijn om tegenvallende inkomsten de komende jaren op te kunnen vangen. Het resultaat wordt gedoteerd aan de algemene reserve ten behoeve van COVID19 effecten.

Zonder de genoemde steunmaatregelen was de organisatie fors in de rode cijfers beland als gevolg van het wegvallen van de publiek gerelateerde inkomsten.

Het resultaat 2020 ontstaat als gevolg van boekhoudkundige toerekening van steunmaatregelen aan het boekjaar 2020. Er is een reservering noodzakelijk ten behoeve van de continuïteit van de organisatie op korte en middellange termijn.

Dankzij generieke en specifieke overheidssteun zijn faillissementen in de podiumkunstensector tot op heden afgewend. Daarmee is de culturele infrastructuur en veel werkgelegenheid overeind gebleven, ook dankzij doorgevoerde bezuinigingen bij de instellingen.

Podia die in 2020 een bijdrage ontvingen via het Fonds Podiumkunsten, omdat zij een vitale en cruciale functie in de culturele infrastructuur hebben, houden een deel van dat geld over. Deze bijdrage, dit overschot, wordt met instemming van het FPK en de matchende overheden, gelabeld voor 2021. Deze overschotten zijn in 2021 hard nodig om de podia en daarmee de podiumkunsten overeind te houden en zodra het weer kan te heropenen, al is het voor 30, 50 of 100 bezoekers. Hoewel er lichtpuntjes zijn, blijven de vooruitzichten voor 2021 onzeker. Niet uitgesloten is dat, ondanks het overschot van 2020, een significant deel van de podia in 2021 aanvullende Coronanoodsteun nodig zal hebben om het hoofd boven water te houden. We kijken reikhalzend uit naar de dag dat we weer open mogen en podiumkunstenaars het podium en het publiek kunnen heroveren.

Het jaar 2020 was vanwege diverse bedrijfssluitingen en voorstellingen voor een zeer beperkt aantal toeschouwers een uitzonderlijk jaar. Er is geen zinvolle vergelijking te maken met de begroting en het voorgaande boekjaar. De inkomsten uit activiteiten daalden met ruim 68% ten opzichte van 2019, het aantal bezoekers met 78%.

De personele kosten lagen onder het niveau van de begroting, met name vanwege lagere inzet van aan voorstellingen gerelateerde inhuur. De vaste formatie kon, als gevolg van steunmaatregelen zoals de NOW, in stand worden gehouden. De overige exploitatiekosten lagen (exclusief de steunmaatregelen) op een vergelijkbaar niveau als in 2019, waarbij de marketingkosten duidelijk lager zijn (fors minder voorstelling gerelateerde marketing) en de onderhoudskosten conform begroting zijn uitgevoerd (onderhoud tijdens de sluitingsperioden).

Ontwikkeling aantal bezoekers en activiteiten in afgelopen drie jaar

Het totaal aantal bezoekers over het kalenderjaar 2020 is, na drie jaar op rij meer dan 200.000 bezoekers, als gevolg van de COVID-19 crisis gedaald tot 44.558. Het Wilminktheater heeft als gevolg van de richtlijnen van de overheid in 2020 te maken gehad met 3 bedrijfssluitingen en gedurende de zomerperiode met beperkingen op de bezoekersaantallen. In 2019 bedroeg het aantal bezoekers nog 210.586.

Het aantal commerciële evenementen was in 2020 met 71 fors lager dan de 181 activiteiten in 2019. Het aantal bezoekers hiervan daalde met 61 % naar 8.821 (2019 : 22.767). Het aantal bezoekers bij voorstellingen op WME podia in Enschede daalde met ruim 78 % naar 35.737 bezoekers (in 2019 : 168.472 bezoekers).

Bezoekersaantal op podia Wilminktheater en Muziekcentrum is in afgelopen boekjaar sterk gedaald. Online bezoek steeg fors.

Vanaf april is vol ingezet op streaming om daarmee het publiek in de thuissituatie te kunnen bereiken. In totaal zijn onze korte video's, online voorstellingen en TV uitzendingen inmiddels ruim 145.000 keer bekeken. Waarschijnlijk met gemiddeld meer dan 1 kijker per view, maar daarover is geen nadere informatie beschikbaar.

Aantal Bezoekers	2018	2019	2020
Bezoekers voorstellingen	152.216	168.472	35.737
Bezoekers locatietheater / festivals	37.155	19.347	-
Bezoekers commerciële evenementen	21.208	22.767	8.821
Totaal bezoekers	210.579	210.586	44.558
Aantal views (*) korte videos			104.613
Aantal views (*) online voorstellingen/RTV Oost			42.133

(*)naar een view kunnen meerdere personen kijken, werkelijk aantal kijkers ligt hoger, maar is niet meetbaar.

Het totaal aantal publieksactiviteiten nam af in 2020 naar 280 (2019 : 738), het aantal commerciële evenementen daalde tot 71 (2019: 181), het aantal voorstellingen op eigen podia daalde van 536 in 2019 tot 209 in 2020.

Aantal Publieksactiviteiten	2018	2019	2020
Aantal voorstellingen	499	536	209
Aantal locatietheater / festivals	28	21	-
Aantal commerciële evenementen	180	181	71
Aantal publieksactiviteiten	707	738	280

Afspraken met de gemeente Enschede

In de subsidiebeschikking van de gemeente Enschede zijn voorwaarden gesteld waaraan de prestaties van de Twentse Schouwburg N.V. worden afgemeten. Deze voorwaarden betreffen de samenstelling en hoeveelheid van het productieaanbod, het publieksbereik, participatie en talentontwikkeling, financiële stabiliteit en het ondernemerschap. De afspraken die in de subsidiebeschikking voor 2020 waren gemaakt zijn niet behaald. De landelijke overheid heeft aangegeven dat het niet realiseren van doelstellingen wegens de uitzonderlijke omstandigheden geen gevolg zal hebben op de subsidiebedragen. De gemeente Enschede heeft zich hier aan gecommitteerd. Er worden derhalve geen consequenties verbonden aan de hoogte van de subsidie voor het niet behalen van de prestatie-eisen als gevolg van de maatregelen rond COVID-19. Bij vaststelling wordt subsidie niet teruggevorderd als prestatie-eisen niet worden gehaald.

Onderstaand is een opsomming gegeven van de ontvangen subsidiebedragen met de vermelding waar deze in de jaarrekening zijn verwerkt.

Beschikingsdatum	Onderwerp	Bedrag	Verwerkte post in jaarrekening
10-12-2019	Programmasubsidie	2.625.019	
14-11-2019	Combinatie functionaris	13.333	Subsidie gemeente Enschede
		2.638.352	
10-12-2019	Gebruik Opera/NRO	253.350	Subsidie gemeente Enschede opera
10-12-2019	Huur WME	2.115.819	
10-12-2019	Gebouwlasten WME	464.480	
10-12-2019	Groot onderhoud MC	313.888	
10-12-2019	Huur poppodium WME	444.465	
10-12-2019	Gebouwlasten poppodium WME	153.342	
		3.491.994	Gemeentelijke bijdragen in huisvesting
10-12-2019	Bijdrage transformatie muziekkwartier	76.050	Vooruit ontvangen bijdragen verbouwing

Organisatie

De missie van de organisatie is vastgelegd in het meerjarenplan 2016 - 2020 en als volgt geformuleerd :

“Wij zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners van de stad en regio zich daadwerkelijk verbonden voelen met ons huis, met de andere bezoekers en vooral met wie en wat er op ons podium staat.”, vanuit de visie dat als dat gebeurt de Twentse samenleving hechter en gelukkiger zal worden.

Begin 2020 is gestart met het formuleren van de plannen voor 2021 - 2024. Deze plannen zouden parallel lopen met de nieuwe BIS (Basis Infrastructuur) periode. Met de gemeente Enschede is vanwege de COVID 19 crisis voor de jaren 2021 en 2022 een apart regime afgesproken. In 2021 wordt weer gestart met beleidsplan tot 2024. Daarbij zal aandacht worden besteed aan de lessons learned vanuit de COVID 19 crisis en zullen het onderdeel “eigen producties “ en nauwere samenwerkingen op het gebied van “Stadsprogrammering” nadrukkelijk aandacht krijgen in het beleid. Ook zullen de thema’s “Diversiteit & Inclusie” alsmede de “ Fair Practice Code” in beleidsmaatregelen worden vormgegeven.

In 2020 waren er gemiddeld 37,68 fte’s (45 personen) medewerkers werkzaam in de organisatie die gezamenlijk een bijdrage hebben geleverd aan het realiseren van deze missie. De organisatie werkt met ca 40 vrijwilligers, waarvan ongeveer 20 vaste vrijwilligers die als gastvrouw/gastheer worden ingezet bij voorstellingen en evenementen. Er is een samenwerkingsovereenkomst met Bureau Begeleid Werken van “Aveleijn” voor 1 medewerker. Daarnaast zijn er een aantal medewerkers via payrolling en zzp contracten werkzaam voor de organisatie. De Twentse Schouwburg N.V. is lid van de werkgeversvereniging Nederlandse Podia (WNP) en volgt als zodanig de CAO Nederlandse Podia. In 2020 heeft er 5 keer overleg plaatsgevonden tussen directie en ondernemingsraad waarbij er onder meer gesproken is over COVID19, arbeidsomstandigheden, bedrijfsresultaten, verbouwingsplannen, duurzaamheid in personeelsbeleid en invulling van activiteiten op de podia.

Bedrijfsvoering en continuïteit

In samenspraak met de Gemeente Enschede is de afgelopen jaren afgesproken het weerstandsvermogen op een niveau te brengen waarbij de continuïteit van de organisatie kon worden gewaarborgd. Hiertoe is een meerjarenplan opgesteld waarin gewerkt is aan opbouw van eigen vermogen tot een bedrag van twee miljoen euro.

Naar verwachting is de komende jaren een deel van het opgebouwde vermogen noodzakelijk om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. Dit onderschrijft de juistheid van de keuze om in de afgelopen jaren het vermogen te versterken.

De jaarrekening is opgesteld op basis van going concern grondslagen. Het risico - management van de onderneming staat hieronder in een aparte paragraaf toegelicht. Vanuit de bedrijfsvoering worden de volgende financiële risico's naar de mening van de directie voldoende beheerst: De renterisico's op de langlopende leningen zijn niet aanwezig, omdat de rente gedurende looptijd van de leningen vast is. Omdat er geen transacties in andere valuta dan de euro worden uitgevoerd, is het valutarisico nihil. Ter beperking van het kredietrisico van klanten en andere opdrachtgevers, zijn er procedures ter monitoring van de tijdige facturering en betaling van de vorderingen. Het liquiditeitsrisico is bij de begrote omvang van de inkomsten en uitgaven normaliter beperkt door het positieve werkkapitaal.

Risico management

Het belang van risico management is in de afgelopen jaren toegenomen. Op basis van de principes van "Good Governance" hanteert de organisatie een aantal uitgangspunten om risico's inzichtelijk en transparant te krijgen waardoor directie en management in staat zijn om bij optredende risico's tijdig in te kunnen grijpen of bij te sturen.

Het risico management van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede komt tot uitdrukking in een aantal zaken :

Aandacht voor risico's in visie en beleid.

Binnen de Planning & Control cyclus wordt maandelijks aandacht geschonken aan risico's voor de bedrijfsvoering. De rapportage wordt gedeeld met directie / management en de OR van het bedrijf. Zes keer per jaar wordt de rapportage besproken met de Raad van Commissarissen. De controller heeft daarbij een signalerende rol. De voortgang in de bedrijfsvoering wordt gemonitord aan de hand van gerealiseerde resultaten. Daarnaast is er aandacht voor toekomstige ontwikkelingen zoals de standen van orderportefeuilles en standen van toekomstige voorstellingen op basis waarvan verwachtingen worden gecalculeerd. Bij het beoordelen van situaties wordt dus gekeken naar gerealiseerde resultaten maar ook nadrukkelijk vooruit geblikt.

Periodieke risico – analyse.

Tijdens de periodieke analyse is een overzicht opgesteld met mogelijke bedreigingen. De top 3 bedreigingen zijn vertaald naar risico's. Per risico is aangegeven welke maatregelen hierop zijn ondernomen. Het risico als gevolg van de gevolgen van de COVID 19 crisis is in dit verslag uitgebreid beschreven. In 2021 zal een herbeoordeling van de risico's worden uitgevoerd.

Risico : Onzekere ontwikkelingen bij Huisbespelers

Maatregel : Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede heeft de dienstverlening naar de Nederlandse Reisopera geïntensiveerd waardoor de organisatie sterker is verankerd in het Muziekkwartier Enschede. Het Orkest van het Oosten is in september 2019 gefuseerd met het Gelders Orkest tot Phion. De verwachting is dat zowel voor concerten als repetities zowel de theaters in Arnhem en Enschede in gebruik zullen blijven door het orkest. Het orkest is in beide steden sterk verankerd. De situatie van het orkest zal ook in de toekomst een punt van aandacht blijven.

Risico : Mogelijke overheidsbezuinigingen / hervatten huurindexatie

Maatregel : Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is in gesprek met de gemeente Enschede om tot een toekomstbestendig beheer van het vastgoed te komen waarbij de gebouwlasten beheersbaar blijven. De gemeente Enschede heeft aangegeven dat er plannen zijn voor een structurele oplossing voor het hele Muziekkwartier. Momenteel worden die plannen nader uitgewerkt en in de loop van 2021 behandeld in de gemeenteraad. Op korte termijn zijn er geen concrete aanwijzingen m.b.t. bezuinigingen voor de Twentse Schouwburg NV.

Risico : Wisselend grootschalig aanbod vanuit producenten

Maatregel: In de afgelopen jaren was er sprake van een wisselend aanbod vanuit de producenten voor grootschalig muziektheater / musicals. Dat maakt het voor theaters lastig om daar op een adequate manier op in te kopen. Inmiddels is de Twentse Schouwburg NV als (co) producent betrokken bij circa 25 % van het totale aanbod. Daarmee wordt dit risico voor een belangrijk deel gemitigeerd.

Regelmatige evaluatie van risico management

Jaarlijks wordt het risico management systeem geëvalueerd met de externe accountant. Uitkomsten hiervan worden gerapporteerd en besproken met de Raad van Commissarissen en de aandeelhouder van de organisatie. In 2021 zal, op basis van de actuele omstandigheden, een herbeoordeling van de risico's worden uitgevoerd.

Financiële risico's zijn inherent aan de bedrijfsvoering van een theater en concertgebouw. Daarvoor is het noodzakelijk dat de onderneming beschikt over een robuust weerstandsvermogen dat kan worden gebruikt bij voor het opvangen van tegenvallers. Zoals in voorgaande paragraaf is aangegeven lag de onderneming in de opbouw van dit weerstandsvermogen op koers en is de noodzaak van weerstandsvermogen in 2020 gebleken. Echter: zonder steunmaatregelen was er een continuïteitsrisico ontstaan.

Governance Code Cultuur

De Twentse Schouwburg NV past de principes van de Governance Code Cultuur, als instrument voor goed bestuur en toezicht, in zijn geheel toe. Een toelichting op de acht principes:

Principe 1: "De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren."

Wij organiseren activiteiten voor een groot en breed publiek, zowel live als (in toenemende mate) via digitale media, inclusief projecten op het gebied van educatie en talentontwikkeling. Onze maatschappelijke doelstelling wordt op een duurzame en bedrijfsmatig verantwoorde wijze gerealiseerd door doelmatig om te gaan met zijn middelen.

Principe 2: "De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe en leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af."

Wij passen alle aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe en publiceren ons jaarverslag en onze jaarrekening integraal op de website.

Principe 3: "Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met elkaars tegenstrijdige belangen." Indien er sprake zou kunnen zijn van belangenverstremgeling dan wordt dit besproken. Dit overleg wordt ook gerapporteerd aan de Raad van Toezicht. Er hebben zich in 2020 geen bijzonderheden op dit gebied voorgedaan.

Principe 4: "Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar." De verdeling van taken en bevoegdheden tussen bestuur en Raad van Toezicht is vastgelegd. Alle eventuele nevenfuncties worden vermeld in het jaarverslag.

Principe 5: "Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie."

De organisatie kent diverse werkoverleggen en een ondernemingsraad waarin de bedrijfsvoering besproken wordt. Het management team wordt gevormd door Simone Kratz, Marco Rouw, Gerard Cornelisse (interim) en Jaco Cornelissen (interim).

Principe 6: "Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie."

De principes van de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie worden toegepast. Er is een geschillenregeling, een klokkenluidersregeling en een privacy-beleid. Er zijn een interne en externe vertrouwenspersoon, preventiemedewerkers en meerdere bedrijfshulpverleners.

Principe 7: "De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit."

Conform het directiereglement voert een delegatie uit de Raad van Toezicht jaarlijks met de directeur een functioneringsgesprek. De uitkomsten hiervan worden besproken door de Raad van Toezicht. De bezoldiging van de directeur-bestuurder valt binnen de normen van de Wet Normering Topinkomens. De volledige bezoldiging van de directie wordt vermeld in de jaarrekening, inclusief eventuele afkoop- of wachtgeldregelingen en pensioenvoorzieningen. De Raad van Toezicht komt gevraagd maar ook ongevraagd met advies, maar laat het aan de directeur om een dergelijk advies al dan niet op te volgen.

Principe 8: “De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.”

De Raad van Toezicht voert haar taken onbezoldigd uit. De leden van de Raad van Toezicht bezoeken normaliter regelmatig activiteiten en treden daarbij ook waar mogelijk in contact met de medewerkers. Door hun (neven)activiteiten brengen zij ook ervaring van buiten in.

Fair Practice Code (FPC)

De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in de kunst, cultuur en creatieve industrie. De vijf kernwaarden zijn solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. De Code zou moeten bijdragen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk. De Twentse Schouwburg NV is aangesloten bij de CAO Nederlandse Podia voor de medewerkers met een dienstverband. We leven alle afspraken op het gebied van auteursrechten na met de betrokken instanties zoals BUMA en STEMRA.

Eigen en ingehuurde medewerkers kunnen rekenen op een eerlijke wijze van honorering conform CAO Nederlandse Podia. De geannuleerde voorstellingen zijn afgehandeld conform de landelijke afspraken vanuit de Commissie der Wijzen, een sectorbrede oplossing. De gesubsidieerde producenten zien af van financiële compensatie, de theaters betalen aan de vrije producenten een vergoeding per geannuleerde voorstelling gebaseerd op het aantal verkoopbare stoelen.

Er zijn diverse bedrijfsregelingen, zoals een protocol ongewenst gedrag en een klokkenluidersregeling. Onderdeel hiervan vormt onder meer de aanwezigheid van een intern en extern vertrouwenspersoon en een klachtenregeling. Er is in 2020 geen gebruik gemaakt van de klachtenregeling.

Code Diversiteit en Inclusie

De Twentse Schouwburg NV onderschrijft het belang van een positieve en actieve houding ten opzichte van diversiteit en inclusie. De Code Diversiteit en Inclusie wordt zoveel als mogelijk toegepast. Het doel van de Code Diversiteit en Inclusie is dat de culturele en creatieve sector de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving representeert. Divers gaat over vele verschillende verschijningsvormen: culturele of etnische achtergrond, maar ook over gender, seksuele geaardheid, leeftijd, beperking, kennis en vaardigheden en sociaaleconomische achtergrond.

De opbouw van het personeelsbestand is de afgelopen jaren qua samenstelling meer divers geworden en bij vacatures wordt actief gestuurd op diversiteit. Een basisvereiste is dat de sector gelijkwaardig toegankelijk is voor iedereen: als maker, producent, werkende en publiek. Iedereen draagt er op eigen wijze aan bij. Iedereen wordt gewaardeerd om wie hij of zij is, wordt gerespecteerd en gehoord en voelt zich er thuis. Inclusie is de mate waarin makers, producenten, werkenden en publiek van alle identiteiten - zichtbaar of niet - zichzelf kunnen zijn en zich veilig en gerespecteerd voelen.

Corona paragraaf

Besteding aanvullende middelen

De schouwburg heeft gebruik gemaakt van de volgende regelingen:

- Tegemoetkoming tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). De gemiddelde omzetsdaling na 1 maart 2020 bedroeg 35%. Deze regeling is aangewend om de vaste personele formatie in dienst te kunnen houden.
- Tegemoetkoming Vaste Lasten over het derde en vierde kwartaal 2020.
- Kickstart Cultuurfonds. Vanuit dit fonds zijn 2 bijdragen ontvangen. Het eerste bedrag is aangewend om de theaterzaal aan te passen aan de eisen van de 1,5 meter samenleving. De vaste stoelen zijn verwijderd en vervangen door een opstelling met tafels met 2 stoelen. Het tweede bedrag was een bijdrage aan "Kerst komt altijd" en is aangewend om producties in de kerstperiode doorgang te kunnen laten vinden, ook bij minder bezoekers en dus minder recettes.
- Bijdrage Fonds Podiumkunsten, voor 50% gematcht door de Gemeente (in de vorm van tijdelijke verlaging van de huur) en voor 50% gematcht door de Provincie Overijssel. Deze gelden zijn deels aangewend ter compensatie van de ontbrekende, of zeer gedecimeerde, publieksinkomsten en streams.

Noodmaatregel Overbrugging v Werkgelegenheid	€ 513.935,=
Kickstart Cultuurfonds	€ 119.000,=
Tegemoetkoming vaste lasten	€ 140.000,=
Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren	€ 4.000,=
Het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten	€ 599.234,=
Subsidie Provincie Overijssel	€ 299.617,=
Huurcompensatie COVID-19	€ 299.617,=

Het exploitatieresultaat wordt positief beïnvloed door de steunmaatregelen. Het overschot is hard nodig om het jaar 2021 en deels ook 2022 door te komen; hoewel er lichtpuntjes blijven de vooruitzichten voor 2021 onzeker.

Corona-crisis vraagt om ingrijpende aanpak

Na de eerste persconferentie over het Coronavirus op 12 maart 2020 was WME genoodzaakt om alle voorstellingen van het lopende seizoen te annuleren. Ook zijn bijna alle zakelijke evenementen in overleg met betrokken partijen gecancelled of verplaatst. Er zijn afspraken gemaakt op welke wijze de schade zou worden afgerekend tussen theater en producenten. Daarnaast is er een beroep gedaan op het publiek om geen geld terug te vragen maar genoeg te nemen met een voucher om de schade te beperken.

Financiële vertaling van de plannen

Duidelijk is dat er nauwelijks organisaties in onze sector zijn die het zonder steun zouden kunnen overleven. Er wordt volop gebruik gemaakt van de algemene steunmaatregelen die het Rijk heeft ingesteld. Daarnaast wordt gezocht naar de specifieke steun die nodig is. In onze sector is vaak een keuze voor "volledig op slot" totdat de situatie weer volledig open kan vanuit financiële optiek de meest veilige, zei het dat dat slechts beperkt vol te houden is.

Maar we moeten actief blijven. Het weer "draaiend" krijgen van (een deel van) de sector; het weer aan het werk krijgen van de artiesten/musici/ZZP-ers, de uitvoering van onze publieksopdracht en het contact houden met publiek is meer dan wenselijk. Wij kunnen dat bieden, ook in de anderhalve meter situatie, in een omgeving waar het publiek getest wordt of een andere aangepaste situatie. Dit is een belangrijke reden om de locaties zodra mogelijk toch open te houden voor publiek en ook voor de artiesten om ook hen als essentieel onderdeel van de sector zo goed mogelijk overeind te houden. Duidelijk is dat er in alle scenario's extra financiële steun nodig is.

Het behoeft geen toelichting dat er bij alle partijen flinke financiële schade is ontstaan. Volgens de eerste inschattingen zou er voor WME in de periode 2020 - 2021 - 2022 een totaal verlies ontstaan van € 1.880.434. In dit scenario werd uitgegaan van hervatting van werkzaamheden na de zomerperiode 2020. Daarna zijn er nog perioden van sluiting geweest, deze sluitingen duren voort tot het moment van schrijven van dit verslag (maart 2021). Per maand sluiting loopt de schade verder op. Per maart 2021 ligt deze inmiddels nog ruim € 100.000 hoger dan eerst voorzien.

Voor de begroting 2021 en MJP 2022 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd :

Kalenderjaar 2021: Beperkingen in zaalcapaciteit en programma-aanbod door anderhalve meter regel

De impact van de beperkende maatregelen is groot. Door de beperkte zaalcapaciteit en het verminderde aanbod verwachten we dat het totale aanbod zal afnemen tot circa 75 % van het oorspronkelijk aantal voorstellingen. De bezoekersaantallen zullen door de verminderde zaalcapaciteit en terughoudende publieke belangstelling dalen naar verwachting tot circa 30 %. In totaal resteert er dan naar verwachting voor 2021 een aanbod van circa 380 activiteiten met een totaal bezoekersaantal van 50.000.

Kalenderjaar 2022: Na-ijl effect waarin publiek terughoudend is in theaterbezoek.

In het na-ijl jaar hopen we dat het aanbod van producenten en artiesten weer op het oorspronkelijke niveau (100 %) komt te liggen. Het publiek zal naar verwachting wel enige tijd nodig hebben om met een goed en veilig gevoel van het aanbod te kunnen genieten. Voor de begroting is rekening gehouden met een bezoekersaantal nog tijdelijk zal achterblijven en op 50 % van de normale situatie blijft.

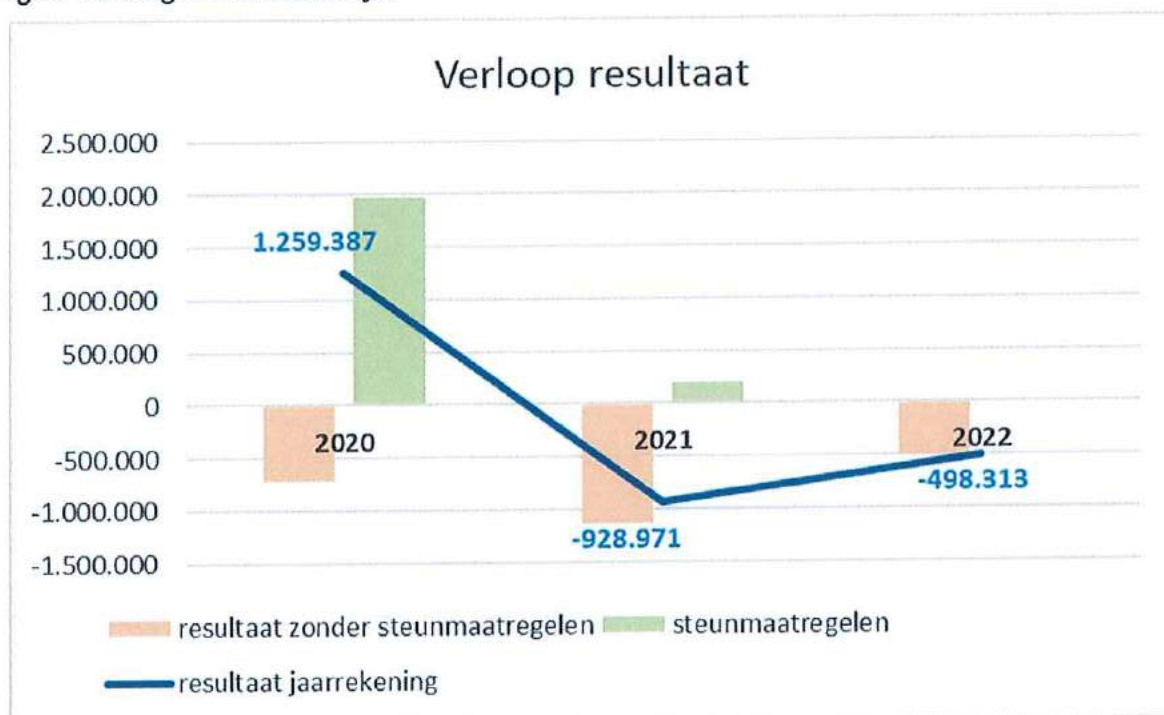
De huidige realiteit (maart 2021)

We zijn op dit moment langer gesloten dan waar in de begroting 2021 vanuit is gegaan. Iedere maand volledige sluiting kost ca. € 20.000 meer dan begroot, geen rekening houdend met steunmaatregelen. We gaan nu uit van 6 maanden nagenoeg volledige sluiting en 6 maanden minder bezoek dan begroot.

Dat leidt tot de volgende update ten opzichte van de begroting 2021-2022 (bedragen exclusief latente belastingen):

Resultaat 2020 (zonder steunmaatregelen)	-719.316
Resultaat 2021 (zonder steunmaatregelen)	-1.128.971
Resultaat 2022 (zonder steunmaatregelen)	<u>-498.313</u>
	-2.346.600
Steunmaatregelen ontvangen 2020	1.978.703
Steunmaatregelen schatting 2021	<u>200.000</u>
Verwacht tekort eind 2022	-167.897
Uit eigen vermogen aan te vullen	167.897
Eigen vermogen ultimo 2019	1.598.005
Eigen vermogen ultimo 2022	1.430.108

Het resultaat 2020 is derhalve een vertekenend resultaat, aangezien er zeker tot in 2022 effect zal zijn op de bezoekersaantallen en daarmee op de inkomsten. In 2022 is, hoewel naar alle waarschijnlijkheid minder dan in de eerste schattingen, een onttrekking aan het eigen vermogen noodzakelijk.

Impact op het aanbod

Ons uitgangspunt is dat er toekomstig meer flexibiliteit moet zijn. Flexibiliteit in op/afschaal mogelijkheden; flexibiliteit in programma; in het aanpassen van routing/zaalcapaciteiten/veiligheid. Er moet sneller geschakeld kunnen worden dan voorheen. Dat vergt een aanpassingen in het denken van de sector en in onze bedrijfsvoering.

We hanteren een duidelijke strategie voor de komende twee seizoenen om het bestaande theateraangebod daar waar mogelijk aan te laten passen naar de anderhalve meter situatie, of welke andere maatregel ook getroffen moet worden. Daarover vindt overleg plaats met producenten. Op dit moment is duidelijk dat producenten lang wachten met besluiten of voorstellingen voor het komende seizoen 21/22 doorgang kunnen vinden of niet. Wij hebben besloten om seizoen 21/22 minder voorstellingen vooraf vast te leggen dan eerder begroot, om zo ruimte te houden voor flexibiliteit.

Als tweede element voegen we zelf geproduceerd toe waarbij de regionale inbedding van het verhaal van groot belang is. Groot voordeel is dat we daarbij meer invloed hebben op de producties en veel flexibeler zijn in de planning. Daarvoor beschikt WME over een "eigen productiehuis" dat in de afgelopen vijf jaar ervaring heeft opgedaan in het maken van eigen producties en daar ook succesvol in is gebleken.

Als derde element geven we de digitalisering een grote boost. In korte tijd is er een eigen en specifiek online theateraangebod ontwikkeld waarmee we onze bezoekers kunnen boeien. In een breed scala van klassieke muziek tot aan laagdrempelig cabaret-aanbod zijn er een behoorlijk aantal producties ontwikkeld en on-line vertoond. Alle kerstproducties zijn middels streaming aangeboden.

Er zijn speciale programma's zoals "theaterpraat" ontwikkeld waarmee achtergrondinformatie gegeven wordt en een nieuwe marketingtool in handen is. WME heeft de mensen en de middelen in huis om hierin verder te kunnen ontwikkelen. Aandachtspunt is het ontwikkelen van een businessmodel met bijpassende doelen die we met online aanbod willen bereiken.

De Twentse Schouwburg heeft al langer het doel om langs digitale weg publiek te bereiken, ook al lag de nadruk natuurlijk op live optredens. Er is in 2020 geïnvesteerd in eigen camera's en opname apparatuur. Er is na de afkondiging van de intelligente lockdown door het kabinet op 13 maart 2020 fors ingezet op digitaal bereik; een leerzaam traject. Wat slaat aan en wat niet, wat vraagt dit van de medewerkers. Geconcludeerd kan worden dat streaming heeft gezorgd voor een groter bereik, maar dat er commercieel slechts kleine opbrengsten uit verkoop mee zijn gerealiseerd.

Een technische uitdaging in het coronajaar vormde de ventilatie. Vanaf april is gewerkt aan een inventarisatie wat de impact is van ventilatie in relatie tot voorkomen van verspreiding van het virus.

De Grote Kerk werd bij gebrek aan een luchtbehandelingssysteem voorlopig gesloten, elders zijn of worden systemen aangepast. Aanvullende maatregelen staan op stapel. In samenspraak met Vastgoedbedrijf Enschede in de eigenaarsrol van het (maatschappelijk) Gemeentelijk Vastgoed en Strukton als onderhoudspartner is daarvoor een plan van aanpak gemaakt.

Duurzame bedrijfsvoering

De Twentse Schouwburg NV heeft stappen gezet om het thema duurzaamheid als “structureel” onderdeel van haar beleid te ontwikkelen. Zo wordt al het afval gescheiden ingezameld en afgevoerd, zijn er maatregelen genomen t.b.v. reductie energieverbruik en is er aandacht voor “duurzaamheid” bij het inkopen van diensten en producten. Ook in 2020 zijn er belangrijke stappen gezet in de verduurzaming van onze panden. Grootste verandering die heeft plaats gevonden is de aansluiting van zowel het Muziekcentrum als ook het Muziekkwartier op het warmtenet. Dit betekent dat de beide panden inmiddels zonder gas kunnen voorzien in de warmtevraag. Deze maatregel helpt ons zeer bij het streven om in 2021 de beide panden te certificeren volgens de BREEAM. BREEAM is een algemeen geaccepteerde methode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen en gebieden te bepalen. De doelstelling is om op de BREEAM score in de komende jaren door te groeien van “Good” met 2 sterren naar “Excellent” met 4 sterren.

Positionering en samenwerkingen

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede maakt deel uit van het samenwerkingsverband “Stichting 4 Oost”, een stichting waarin de vier grote schouwburgen van de provincie Overijssel (Deventer, Zwolle, Hengelo en Enschede) gezamenlijk werken aan een versterking van de culturele infrastructuur en het culturele aanbod in de provincie Overijssel door additionele activiteiten en programmering aan te bieden aan het publiek. Dit is mogelijk gemaakt door extra middelen die hiervoor door de provincie Overijssel aan de Stichting 4 Oost beschikbaar zijn gesteld.

Op het gebied van participatie en talentontwikkeling zijn er lopende samenwerkingsvormen met verschillende culturele en educatieve instellingen in de stad. Dit initiatief wordt mede gesteund vanuit de gemeente Enschede.

De samenwerking met de beide (BIS) huisgezelschappen is constructief. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zal zich inspannen om beide gezelschappen zo goed mogelijk te faciliteren en daarmee te behouden voor Enschede.

Binnen de branche zijn er verschillende samenwerkingen waar de Twentse Schouwburg aan deelneemt zoals de Twentse Theaterkassa, Tafel Gelijkgestemde Theaterdirecties, Landelijk Programmeursoverleg, Overleg Concertzalen, de Theateralliantie, de Vereniging van Schouwburgen Concertzalen Directies en de Samenwerking Twentse Historische Theaterproducties.

Vanaf 2017 is door de Muziekkwartier partners en de Bibliotheek hard gewerkt aan de plannen voor de "Huiskamer van de Stad". Een project met een groot belang voor alle betrokken instellingen in Enschede. In het voorjaar van 2020 stonden we op het punt van beginnen. De coronacrisis haalde overal een streep door. Het culturele leven moet weer op gang komen, aldus het Sociaal-Cultureel Planbureau in een rapport over de maatschappelijke effecten van corona, omdat anders 'voor velen een ontspannende vrijetijdsbesteding, een mogelijkheid tot socialiseren, een manier om aan het maatschappelijk leven bij te dragen en een deel van de beleefde persoonlijke identiteit komen te vervallen.'

De Huiskamer van de Stad kan fungeren als motor om de stad te laten opleven en opladen. Er ontstaat één centrale en veilige plek waar samenkomt wat door corona des te actueler is geworden: ontmoeting en dialoog tussen generaties, vergroten kansengelijkheid (iedereen doet mee), terugbrengen/versterken regie eigen leven (je bepaalt zelf waarmee je aan de slag gaat en hoe), agendering thema's van de toekomst (wonen, arbeidsmarkt, klimaat, diversiteit, inclusiviteit), bundeling creatieve kracht uit de stad, inspiratie, een veilige 'escape'-mogelijkheid naast thuis en school/werk.

Onder de huidige omstandigheden, met het einde van de crisis nog niet in zicht, zijn wij niet in staat de oorspronkelijke plannen uit te voeren. Er vinden herbeoordelingen plaats van het ontwerp en van de exploitatieberekeningen. Ter dekking van afwijkingen in de exploitatieberekeningen als gevolg van de crisis wordt een deel gereserveerd van het budget waarmee het rijk de gemeente compenseert voor de gevolgen van corona in de culturele sector. Daarmee ontstaat ruimte om de Huiskamer van de Stad verder te ontwikkelen en toekomstbestendig te maken.

Directeur / bestuurder

Enschede, 31 maart 2021.

J.K. Hartman

Verslag van een bijzonder jaar

Een jaar dat ondanks alles vertrouwen gaf

Onbedoeld past het wel bij het jaar dat achter ons ligt, en waarin alles anders was of dat elk moment kon worden. Dit voorwoord is eigenlijk een nawoord. Kort voor het verschijnen van dit jaarverslag heb ik mijn vertrek bij Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede aangekondigd. Vandaar de weemoed waarmee ik deze woorden opschrijf. Tegelijkertijd ben ik dankbaar en trots.

Ondanks alle onzekerheid die de coronapandemie met zich meebrengt staan we er goed voor. Dankzij ons solide eigen vermogen en de steunmaatregelen van het kabinet komen we deze crisis door, is mijn overtuiging. Voor veel artiesten en andere makers in de podiumkunsten is die basis minder stevig. Daarvan zijn we ons vanaf het allereerste moment dat de crisis zich openbaarde bewust geweest.

Bij alles wat we in het afgelopen jaar hebben ondernomen heeft steeds voorop gestaan dat we makers zoveel mogelijk een podium en inkomsten wilden bieden. Ons streamingprogramma, voorstellingen die wel konden doorgaan, het speciale kerstaanbod: live en online hebben we makers uit alle disciplines betaald ingezet. Daarnaast kwamen ook de donaties via onze website en andere kanalen direct ten goede aan de artiesten. Deze uitgangspunten staan ook voor de komende tijd recht overeind.

Uit de betrokkenheid van het publiek spreekt ook waardering voor onze medewerkers. Zij hebben zich voluit ingezet om de bezoekers onder steeds veranderende omstandigheden de beste ervaring te bieden. Continu op- en afschalen, telkens weer anticiperen op verschillende scenario's: dat vraagt veel van een organisatie. Ons kerstprogramma was nog meer in eigen huis gemaakt dan in voorgaande jaren. We hebben nieuwe initiatieven ontwikkeld en ons de bijbehorende kennis en vaardigheden rap eigen gemaakt. Die veerkracht en dat aanpassingsvermogen geven vertrouwen voor de toekomst.

Wat mij persoonlijk van 2020 het meest is bijgebleven, zijn de maanden waarin we studenten van de theateropleiding van Codarts in Rotterdam in huis hadden. Vanaf oktober hebben ze keihard gewerkt aan maar liefst drie voorstellingen in ons kerstaanbod. Zoveel dynamiek en enthousiasme: het werkte aanstekelijk. Het voedde bovendien de hoop op een goede afloop. Extra groot was daarom de teleurstelling, toen er door de nieuwe lockdown medio december een streep ging door vrijwel alle live uitvoeringen.

Toch werd de drive er niet minder om. Het is ook de grote verdienste van de productie, dat er is omgeschakeld naar online zonder deze jonge makers daarmee te belasten. Ze konden volledig met hun vak bezig zijn en blijven. Dat dat is gelukt beschouw ik als een van de hoogtepunten van het jaar. Per slot van rekening zijn zij de artiesten van de toekomst.

De gedrevenheid van makers blijft een bron van inspiratie, ook in mijn nieuwe functie als directeur-bestuurder van RTV Oost. Met voldoening kijk ik terug op mijn tijd bij Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede. Die begon met een reorganisatie. Hoe ingrijpend ook, zeker voor de mensen die het trof, het heeft ons mede gebracht waar we nu staan. Trots ben ik op wat er de afgelopen jaren tot stand is gebracht: onze nieuwe naam, de heropening van De Kleine Willem, de stadsprogrammering, de eigen producties. En dankbaar blijf ik voor alle onvergetelijke ontmoetingen.

Er wachten nieuwe uitdagingen, zoals de inbedding van de online programmering en de spannende transformatie van het Muziekkwartier tot een Huiskamer van de Stad. Vanuit de zijlijn én de zaal blijf ik het als hartstochtelijk liefhebber graag volgen. Ik wens mijn opvolger en alle medewerkers van Wilminktheater en Muziekcentrum een gloedvolle toekomst!

Judith Hartman

Programmeren onder bijzondere omstandigheden - Doorgaan tot we samen zijn

Podiumkunst leeft van bewegingsvrijheid aldus Simone Kratz, manager Artistieke Zaken. Die was er in 2020 nauwelijks. Toch heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede de ruimte zoveel mogelijk opgezocht. Met onze ervaring in zelf produceren en onze stevige band met huisgezelschappen en - artiesten als ankers, hebben we een programma neergezet waar we trots op zijn. Een aanbod dat met geen ander is te vergelijken, maar dat sterker dan ooit werd bepaald door de wens om het publiek voor even uit de dagelijkse beslommeringen te halen.

1 Omschakelen tot kunst verheven

Het jaar begon in de lijn van het seizoen en in de lijn van onze speerpunten. Ruim baan voor huisbespelers, profielgezelschappen én voor samenwerking met partners in de stad. De Nederlandse Reisopera presenteerde de opera L'Orfeo als een totaalkunstwerk, Phion - Orkest voor Gelderland & Overijssel maakte van haar nieuwjaarsconcert een eigentijds operettegala. Voor de musical Annie kleedden we het theater in stijl aan voor extra sfeer, in de aanloop naar de musical Kinky Boots brachten we het theater de binnenstad in met een hoge hakken-race.

Theaterweekend

In het kader van het Nationale Theaterweekend ontwikkelden we met partners uit de stad en het Duitse grensgebied een eigen productie. Van bleep tot hit, een theatershow als ode aan de synthesizer. Het randprogramma omvatte optredens van local (DJ)heroes, live-muziek en workshops voor bezoekers. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede werkte voor dit project samen met Maarten de Groot en Jan Tekstra, The Performance Factory, het Rock 'n Popmuseum in het Duitse Gronau, de organisatie van het grensoverschrijdende festival Die Tolle Woche de popacademie van ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten en het Gogbotfestival.

Met afstand uw theater

Na 12 maart (eerste lockdown) hebben we onze website omgebouwd tot mediakanaal WM, om met het publiek in contact te blijven. Naast WM |TV (live-streams en uitzendingen van eerder opgenomen voorstellingen en concerten) deelden we via WM-'lees en luister' columns, verhalenseries, lees- en luistertips rondom theater en muziek. Voor kinderen kwam het onlineplatform Big Bang Theater in de lucht met video's en verhalen.

Via de website begonnen we ook een steunactie voor onze huisartiesten, met de mogelijkheid om te doneren.

Een aantal van die huisartiesten maakte van april tot en met juni tien afleveringen van het satirische programma Andermans V.I.R.U.S. Aan deze wekelijkse nieuwsshow werkten mee de cabaretiërs André Manuel, Nathalie Baartman, Jan Riesewijk, Bert Eeftink en Thijs Kemperink in de rol van de Twentse Arjen Lubach.

Met Liedjes voor de Grote Hoop boden we uitdaging en troost: iedereen kon een tekst insturen waarvan huisartiesten liedjes maakten die via WM |TV werden uitgezonden.

Alleen op het podium van Pay was de overkoepelende titel van live-streams uit onze zalen. In uiteenlopende genres: van een aria uit Bachs Matthäus Passion door sopraan Johannette Zomer tot de ballad 'To make you feel my love' door The Voice Senior-ontdekking Joke Tromp.

2 Honderduit de zomer in

Van ons reguliere programma zijn 165 voorstellingen en concerten on hold gezet. Ze worden deels omgeboekt of vervallen later alsnog. Des te meer verheugde het ons om aan het begin van de zomer de deuren weer te kunnen openen met een speciaal programma, onder de titel Honderduit. Een verwijzing naar de maximaal 100 bezoekers die we mochten ontvangen. Dat gebeurde in een aangepaste setting, met maximale veiligheid en tegelijk maximale gastvrijheid. De voorstellingen en concerten duurden telkens een uur, waardoor ze vaker achter elkaar konden worden gespeeld.

Rebellen en lokale sterren

Het aanbod was breed: klassiek, kleinkunst, lichte muziek, cabaret, musical. Lonneke van Straalen, bekend als baanbreker in de klassieke muziek, stelde als curator een programma samen van drie spannende dubbelconcerten met een mix van klassiek, jazz en fado. Gebracht door onder meer musici uit haar eigen 'rebellclub' Pynarello en een jazzensemble onder leiding van Benjamin Herman.

Lokale sterren van amateurgezelschappen Studio 65 en Musical All presenteerden musical- en pophits, strijkers van huisgezelschap Phion (orkest voor Gelderland & Overijssel) maakten hun 'comeback' met een concert in Italiaanse sferen, Willemijn Verkaik ging voluit in musicalklassiekers, Lone van Rosendaal en Annick Boer haalden het publiek dichtbij met de mooiste kleinkunstliedjes.

Van online naar live

Honderduit omvatte ook live versies van online succesnummers uit de eerste lockdownperiode. Andermans V.I.R.U.S. bleek in de zaal de perfecte uitlaatklep voor cabaretiërs en publiek. Dat er niets boven de live-ervaring gaat bleek ook uit het programma waarin artiesten van Liedjes voor de Grote Hoop en Alleen op het podium van Pay optraden.

De opbrengsten van de kaartverkoop gingen direct naar de optredende artiesten.

Met ondersteuning van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede bood het gezelschap King's Men (met onder meer theatermaker en acteur Laurens ten Den) het publiek in de zomer een coronaproof live ervaring op locatie. Shakespeare's MacBeth werd op diverse buitenlocaties gespeeld.

3 Een niet normaal (goed) programma

Met optimisme begonnen we in september aan een nieuw seizoen. Met een aanbod voor drie maanden onder de noemer 'Een niet normaal goed programma'. Dankzij een ingrijpende aanpassing van de grote zaal in het Wilminktheater konden we daar ruim driehonderd bezoekers verwelkomen. In het Muziekcentrum was binnen de richtlijnen plek voor tweehonderd mensen, in de Kleine Willem voor tachtig. Het uitverkochte concert van Danny Vera zette de toon: een warm bad voor het publiek én de artiest. 'Alsof ik in Las Vegas ben', aldus Vera.

Een domper was het overheidsbesluit eind september om het maximale aantal bezoekers terug te brengen naar dertig. Gelukkig kregen we als een van de theaters 'van groot belang' ontheffing van de Veiligheidsregio Twente en konden we na enkele annuleringen weer 'niet normaal goed' door. Tot het kabinet op 13 oktober alsnog dertig bezoekers tot algemeen maximum verklaarde. Voor ons geen reëel alternatief, uit het oogpunt van gastvrijheid, financiën en duidelijkheid (welke artiest wil al dan niet voor dertig mensen optreden).

Uiteindelijk hebben we zo'n tachtig voorstellingen kunnen laten doorgaan.

4 Kerst komt altijd

Na het voortijdige einde van het najaarsprogramma was december een nieuw ankerpunt. Onze jaarlijkse kerstprogrammering 'Woar geet 't opan met Kesmis? Noar Eanske!' werd voorbereid om live uit te voeren, maar rekening houdend met de mogelijkheid om te schakelen naar online.

De decembermaand begon toepasselijk met de muzikale cadeau's van Een liedje voor jou. Een initiatief van vier jonge musici Danna Peternotte, Dionne Nijsten, Julian Schneemann en Pepijn de Wit, waarbij mensen een persoonlijk verzoeknummer kunnen aanvragen. Tot dan toe online, maar in Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede kreeg het project een live-uitvoering met twintig verrassings-privéconcertjes. Een geschenk dat gevers, ontvangers én makers blij maakte.

Enschede meets Rotterdam

De coronacrisis zorgde in de voorbereiding van de kerstprogrammering voor een bijzondere samenwerking met de opleiding muziektheater van Codarts Rotterdam. Acht studenten die hun stageplek in de cast van een musical waren kwijtgeraakt kregen die leer-werkperiode in Enschede alsnog. Ze werkten mee aan Santa's Revue, The Christmas Night en Scrooge en vlogden over het maakproces.

Na de afkondiging van een nieuwe lockdown medio december werd het kerstprogramma omgezet naar een online aanbod onder het motto 'Kerst komt altijd'. Met V-tickets konden voorstellingen en concerten in de huiskamers worden gevolgd. Santa's Revue (nog net live met publiek opgenomen in De Kleine Willem), Bach door het Himmelsburg Ensemble, een documentaire over Scrooge met exclusieve beelden uit de nieuwe musical, de kerstmusical OLIVER!, de komische kerstvoorstelling Diner Veur Ene met Laus Steenbeeke (live maar zonder publiek opgenomen), het Kerst komt altijd-concert van Phion en de Nederlandse Reisopera en The Christmas Night editie 2019.

Kerstgeschenk voor de zorg

Het voordeel was dat het kerstprogramma op deze manier in het hele land (en zelfs daarbuiten) kon worden meebeleefd. De periode waarin kon worden gekeken werd van 2 januari verlengd tot 10 januari.

De opbrengst van de kaartverkoop was ook hier bestemd voor de betrokken artiesten.

Patiënten en personeel van diverse zorginstellingen (waaronder MST Twente, GGD Twente en revalidatiecentrum Het Roessingh) konden het programma gratis volgen.

Een extra feestelijk aanbod was de Theater Thuis Kerstbox, met behalve een V-ticket voor alle voorstellingen ook hapjes en drankjes.

Het budget voor het traditionele kerstpakket voor de eigen medewerkers is dit jaar besteed op een manier die we passender vonden, namelijk door het te verdelen onder de huisartiesten.

WM|TV next level

Voor ons videokanaal WM|TV hebben we een nieuwe programmering voorbereid, die vanaf begin 2021 op zaterdag en zondag wordt uitgezonden, voornamelijk twintig weken lang. Vaste presentatoren/hoofdbeelden zijn Ben Coelman (Klassiek op zondag), Belicia Kuiper (Kids TV), Henk Ruiter (Henk Ruiter ontmoet...) en Daniël Janssen (musical).

Reacties van bezoekers

"Veel waardering voor het werk en de begeleiding van al jullie mensen, zoals vorige week bij Roué Verveer. Dank en houd vol!"

"Afgelopen week eindelijk weer een voorstelling gezien bij jullie. (...) Het was super georganiseerd. Iedereen op gepaste afstand. Respect voor jullie creativiteit."

"Vanmiddag voor het eerst sinds lange tijd weer in uw theater geweest, het voelde als na een lange vakantie weer thuiskomen, zo fijn om er weer te zijn! De sfeer was veranderd, maar het warme welkom voelde als vanouds. (...) Niet op het rode pluche mochten we plaatsnemen, maar op het podium. Een heel andere kijk op het theater, letterlijk en figuurlijk."

Artistiek manager Simone Kratz: 'Ontroering bij eerste keer publiek in de zaal'

"Een groot geluk bij het ongeluk van deze coronacrisis is geweest dat we al zoveel ervaring hadden met zelf produceren. Zo waren we nu minder afhankelijk van de koers van impresariaten en artiesten en hielden we de regie in de programmering. Daarmee konden we ook een ander speerpunt recht blijven doen: ruimte bieden aan huisgezelschappen en - artiesten. Gezelschappen en makers die een band hebben met ons theater en met het publiek in de regio. We hebben gemerkt dat het publiek dat heeft gewaardeerd."

"Die bezoekers wilden we de beste ervaring bezorgen die onder de beperkte omstandigheden mogelijk was. Onze standaard in gastheerschap bleef overeind. Mensen moesten zich veilig voelen, maar wel in een sfeer en ambiance die bij het theater past. Juist in deze tijd wilden we ze een omgeving bieden waarin ze voor even de dagelijkse beslommingen konden vergeten. Een verrassing als hapjes en drankjes die uit de kap neerdalen, dat werkte."

"Ik moet zeggen: die eerste keer begin juli dat er weer mensen in de zaal zaten was ik ontroerd. Dat het was gelukt om met stoom en kokend water een programma te maken, en dat de mensen zich daar zo op verheugden."

“Wat we hebben geleerd is dat we veel flexibeler moeten zijn in de programmering. Honderden voorstellingen anderhalf tot twee jaar van tevoren boeken, dat is geweest. Belangrijk zijn nu wendbaarheid en aanpassingsvermogen, voor makers en podia. Een seizoenbrochure gaan we ook niet meer verspreiden. Het lijkt me juist geweldig als mensen straks online hun eigen seizoen kunnen samenstellen. Minder digitaal vaardige bezoekers zullen we daarbij zeker ondersteunen.”

Het afgelopen jaar was een schaakspel waarbij de spelregels ongeveer wekelijks veranderden. Maar we hebben met onze relatief kleine organisatie laten zien waartoe we in staat zijn. Die slagkracht is iets om te koesteren.”

Educatie: ook in crisistijd begint het bij de jeugd

Ondanks de beperkingen door de coronacrisis is door Laura Slakhorst (educatieve programmering en activiteiten) een nieuwe leerlijn Theatertechniek ontwikkeld voor het basisonderwijs. In samenwerking met de Nederlandse Reisopera en ROC van Twente laten we leerlingen en leerkrachten van groep een tot en met acht kennismaken met alle onderdelen van theatertechniek, zoals het werken met licht, geluid, toneelopstelling, decor en visuals. Deze nieuwe leerlijn in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit sluit aan op de leerlijn Let's present, waarin vooral uitvoerende podiumkunst en -presentatie centraal staat.

Met de openbare Europaschool voor Dalton-onderwijs heeft de afdeling educatie van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede de leerlijn 'Ik en de stad' in ontwikkeling. Hierin staan de thema's diversiteit en inclusie centraal. De islamitische basisschool Al-Ummah in Enschede heeft zich inmiddels bij dit initiatief aangesloten.

Een nieuw geluid

In de workshop SoundLAB maken leerlingen kennis met instrumenten die met nieuwe (muziek)technologie zijn ontwikkeld. Iedereen kan er muziek mee maken. De klas werkt onder leiding van ervaren workshopleiders aan nieuwe, zelfgemaakte composities, die ze aan het eind van de workshop aan elkaar presenteren. Het doel van de workshop is experimenteren met nieuwe geluiden en instrumenten, ontwikkeling van creativiteit en het plezier van zelf muziek maken ervaren. Belangrijk is ook dat taal geen belemmering kan vormen. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede werkt in dit programma samen met Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam, Universiteit Twente en het conservatorium van ArtEZ hogeschool voor de kunsten.

Nieuwe stadsprogrammeur

Bij de ontwikkeling van deze workshop is ook de nieuwe stadsprogrammeur van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede betrokken. Dertiger Amir Firouztash werkt tevens als muziekproducer. Sinds enkele jaren zijn educatie, stadsprogrammering en amateurproducties samengebracht in een programmaliijn (onder de noemer stadsprogrammering). Op deze manier wordt het onderlinge profijt versterkt en benutten we ons netwerk in de stad optimaal.

Jonge ambassadeurs

In samenwerking met onze huisgezelschappen de Nederlandse Reisopera en Phion (orkest van Gelderland & Overijssel) hebben we de familievoorstelling Hans & Grietje ontwikkeld, het klassieke sprookje in een eigentijdse jas. Behalve in Enschede (in collegiale samenwerking met Theater Concordia) was deze productie te zien in diverse theaters in Overijssel en Gelderland.

De (school)voorstelling Fabel van muziektheatergezelschap Orkater kon in het theater niet doorgaan maar kreeg op de locatie Kottenpark van het Stedelijk Lyceum Enschede een alternatieve invulling. Leerlingen volgden na de vertoning van een videoregistratie alsnog het educatieve traject, onder leiding van twee actrices die daarvoor naar de school kwamen.

Naar analogie van het netwerk kamermuziek werken we aan de samenstelling van een *peergroup* van jongeren, die als adviseurs en ambassadeurs voor onze jongerenprogrammering kunnen optreden. Hierbij worden ook leerlingen van de vooropleiding theater van Kottenpark betrokken. In samenwerking met poppenspeler, acteur en kinderboekenschrijver Mark Haayema zijn we begonnen met de voorbereiding van een eigen online poppenserie, geïnspireerd op het educatieve televisieprogramma Het Klokhuis. De reeks zal op de zondagochtend via WM TV worden uitgezonden.

Produceren onder bijzondere omstandigheden

Marco Rouw, manager productie: 'Luchtkwaliteit Payzaal vergelijkbaar met buiten'

Ventilatie in de schijnwerpers

Ze brachten het theater bij de mensen thuis via een eigen tv-kanaal. Pasten de zalen zo aan dat bezoekers zich daar veilig en prettig voelden, vanaf het moment dat ze weer naar binnen mochten. En ze zetten de toon met het coronaproof maken van de ventilatiesystemen. Onder leiding van Marco Rouw liet het team productie en techniek het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede meebewegen met de coronarichtlijnen. "De schouders gingen er steeds weer onder."

Alsof het zo moest zijn: net voor de coronacrisis uitbrak was de verbeterde opnametechniek opgeleverd. Met faciliteiten en apparatuur weer helemaal bij de tijd, afgestemd op de steeds grotere rol van video binnen de theatertechniek. Het betekende ook dat Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede in alle opzichten snel kon schakelen, toen half maart duidelijk werd dat de zalen voor langere tijd dicht zouden blijven.

WMJ TV was snel in de lucht met online registraties en programma's. "Zo bleven we in contact met het publiek", aldus Marco Rouw. "Dankzij de vernieuwde studio-faciliteiten hebben we alles in huis voor opnemen, monteren, nabewerken en uitzenden." Belangrijk voordeel volgens Rouw, die met samensteller Gerard Cornelisse een tandem vormde: "De korte lijnen met onze huisartiesten, waardoor we veel opnames konden maken in alle genres."

RTV Oost leende opnames

Van serene solo-concerten op het lege Pay-podium tot het snelle cabaretjournaal Andermans V.I.R.U.S: de technici draaiden hun hand er niet voor om. Rouw: "RTV Oost heeft Andermans V.I.R.U.S. ook uitgezonden en daarvoor onze opnames gebruikt. Dat tekent de kwaliteit."

Terwijl het theater bij de mensen werd thuisbezorgd pasten Rouw en zijn ploeg ondertussen de zalen aan voor het moment dat de deuren weer open mochten. In eerste instantie voor de honderd mensen die vanaf juli waren toegestaan. Bezoekers toonden zich aangenaam verrast door de setting, waarbij ze in tweetallen aan tafeltjes zaten, in een sfeer die aan een salon of club deed denken, een hapje en drankje onder handbereik. In het Wilminktheater zat het publiek op het podium en deden de artiesten hun werk op het achtertoneel, in het Muziekcentrum was vóór het vaste podium een kleinere Bühne gebouwd.

Veilig met behoud van sfeer

In de zomer werden ingrijpender maatregelen getroffen om in het nieuwe seizoen grotere groepen te kunnen verwelkomen. Binnen de anderhalve meter-richtlijnen, maar wel met behoud van een zo intiem mogelijke sfeer. Door een tribune te bouwen boven een deel van de Pay-zaal werd ruimte gemaakt voor in totaal driehonderd bezoekers. In het Muziekcentrum was zo'n verbouwing (ook qua akoestiek) geen haalbare oplossing. Hier zorgen speciale tafeltjes en aankleding in de huisstijl ervoor dat de theaterambiance intact blijft voor de tweehonderd bezoekers. In De Kleine Willem is (inclusief balkons) plek voor tachtig mensen.

Met kerst kwam alles samen

Na een korte proefperiode in het najaar - doorkruist door nieuwe beperkingen - zou het decemberprogramma een volgende testcase worden. De nieuwe lockdown gooide vanaf medio december roet in het eten. "Doordat we onze digitale tak zo goed op orde hadden konden we nog een aantal voorstellingen opnemen", vertelt Marco Rouw. Gecombineerd met andere opnames ontstond zo een programma met zeven voorstellingen en concerten, dat via V-tickets online werd aangeboden. "Op dat moment vielen alle ontwikkelingen samen", zegt Marco Rouw. "De digitale stappen die we hadden gezet, de aanpassingen van de zalen. Met als kers op de taart The Christmas Night die we exclusief voor Hogeschool Saxion hebben opgenomen en die zij aan hun medewerkers hebben aangeboden."

Plan van aanpak ventilatie

Een derde technische uitdaging in het coronajaar vormde de ventilatie. Of beter: hoe daarmee verspreiding van het virus kan worden voorkomen. Marco Rouw is al sinds april bezig in kaart te brengen wat dat voor de zalen van Wilminktheater en Muziekcentrum betekent.

De Grote Kerk werd bij gebrek aan een luchtbehandelingssysteem voorlopig gesloten, elders zijn systemen grondig aangepast. "In de Pay-zaal bijvoorbeeld is de luchtkwaliteit sinds september vergelijkbaar met die van buiten", aldus Rouw. Aanvullende maatregelen staan op stapel. In samenspraak met Strukton als onderhoudspartner is daarvoor een plan van aanpak gemaakt.

Marco Rouw roemt de veerkracht die in het hele bedrijf aan de dag is gelegd. "Elke keer weer gingen de schouders eronder. We hebben geleerd om te gaan met steeds wisselende omstandigheden, en ook dat je daarvoor durf nodig hebt."

Bedrijfsvoering onder bijzondere omstandigheden - Dankbaar voor alle steun

Dankzij de steunmaatregelen van de overheid heeft Wilminktheater en Muziekcentrum het afgelopen jaar doorstaan zonder te hoeven ingrijpen in de organisatie. Dat zoveel bezoekers hun gekochte kaarten hebben omgezet in een donatie betekende meer dan louter financiële ondersteuning. “Het is iets om heel dankbaar voor te zijn”, aldus interim-manager algemene zaken Jaco Cornelissen in een toelichting op de jaarcijfers.

De tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid heeft voor Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede aan de doelstelling beantwoord. “We hebben onze mensen in vaste dienst kunnen doorbetalen”, aldus Jaco Cornelissen.

Het beroep op de NOW voor de eerste periode was gebaseerd op een verwachte omzetsdaling van 51 procent, bij de aanvragen daarna werd uitgegaan van 40 procent omzetsdaling. Hoewel aanvankelijk nog de vraag was hoe dit voor de laatste maanden van het jaar zou uitpakken, met het beoogde kerstprogramma voor de boeg, maakte de lockdown van medio december duidelijk dat de NOW ook in dat kwartaal niet kon worden gemist.

Zware tijd voor vrijwilligers en freelancers

Na de eerste fase van (extra) onderhoud en andere werkzaamheden in de gebouwen kwam een deel van de medewerkers ook thuis te zitten. “Op een gegeven moment is alles schoon en opgeruimd”, zegt Cornelissen. Hij benadrukt dat het vooral voor de mensen uit de flexibele schil een zware tijd was. “Onze oproepkrachten en freelancers en de enorme kring vrijwilligers. Die groep is zwaar getroffen.” We realiseren ons dat we hier verplichtingen hebben. We hebben deze groep actief betrokken bij de programmering die doorgang kon vinden en zullen ook in 2021 en 2022 projecten uitvoeren waar we deze groep bij gaan inzetten om zo het met de steunmaatregelen beoogde “trickle down” effect te realiseren.

Behalve de ondersteuning via de NOW kwam er voor het derde en vierde kwartaal ook een tegemoetkoming in de vaste lasten van het rijk. Verder verleende het Fonds Podiumkunsten een bijdrage, die werd gematcht door de provincie Overijssel en de gemeente Enschede. Deze bijdragen waren bestemd om de vaste lasten te dekken die niet via de maatregelen van de rijksoverheid werden gedekt.

De negatieve gevolgen van de coronacrisis zullen nog lang doorwerken. Jaco Cornelissen: “We zijn bij verschijning van dit jaarverslag nog gesloten en ook wanneer we weer open mogen zal dat in eerste instantie voor minder bezoekers zijn. Dat betekent ook voor 2021 en 2022 minder inkomsten.” Door een deel van de ontvangen steun te reserveren kunnen die verwachte tegenvallers in de toekomst worden opgevangen.

Steun publiek helpt enorm

De toerekening van de steun aan het boekjaar 2020 verklaart het vertekende beeld, namelijk dat er winst is gemaakt. Cornelissen: “Dat is louter boekhoudkundige winst, waarmee we een algemene reserve ten behoeve van COVID19 effecten vormen. Een Covidfonds om tegenvallers de komende jaren op te vangen. Naast de onttrekkingen aan het eigen vermogen die over de komende drie jaar noodzakelijk zullen zijn.”

Des te meer waardering is er voor de ruimhartige steun van het publiek, door bijvoorbeeld het geld van gekochte kaarten te schenken of anderszins (bijvoorbeeld via het Prins Bernhard Cultuurfonds) te doneren.

Donaties voor de actie ‘steun onze huisartiesten’ en de opbrengst van de V-tickets voor het kerstprogramma kwamen direct ten goede aan de artiesten. “Veel mensen hebben nog voorstellingen tegoed maar het geld niet terug gevraagd. Dat helpt enorm. Al die steun is iets om heel dankbaar voor te zijn.”

Jaarrekening

Balans per 31 december 2020

(voor resultaatbestemming)

Activa	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa				
Materiele vaste activa	648.624		723.677	
Totaal vaste activa		648.624		723.677
Vlottende activa				
Vorraden	36.007		53.288	
Vorderingen	1.433.872		1.451.890	
Liquide middelen	6.892.012		5.912.725	
Totaal vlottende activa		8.361.890		7.417.903
Totaal Activa		9.010.515		8.141.580

Passiva	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Eigen vermogen				
Geplaatst en gestort kapitaal	1.139.443		1.139.443	
Overige reserves	458.562		324.558	
Resultaat boekjaar	1.043.687		134.004	
Eigen vermogen		2.641.692		1.598.005
Voorzieningen		3.495.425		2.720.744
Langlopende schulden		532.508		594.983
Kortlopende schulden		2.340.890		3.227.848
Totaal Passiva		9.010.515		8.141.580

Winst en verliesrekening over 2020

	2020		Begroot 2020		2019	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Som der bedrijfs opbrengsten		10.263.268		12.159.489		12.252.986
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	1.676.463		3.219.020		3.584.914	
Lonen en salarissen	1.438.407		2.106.527		2.271.269	
Sociale lasten	457.135		582.776		463.280	
Afschrijvingen op materiele vaste activa	194.068		230.000		197.653	
Overige kosten	5.202.562		5.912.541		5.566.838	
Som der bedrijfslasten		8.968.635		12.050.864		12.083.954
Bedrijfsresultaat		1.294.633		108.625		169.032
Rente baten	355		-		-	
Rente lasten	32.301-		32.235-		35.028-	
		31.946-		32.235-		35.028-
Resultaat voor belasting		1.262.687		76.390		134.004
Mutatie latente Vennootschapsbelasting		219.000-		-		-
Resultaat na belasting		1.043.687		76.390		134.004

Kasstroomoverzicht over 2020

	2020		2019	
Operationele activiteiten :				
Bedrijfsresultaat (voor fin. baten en lasten)		1.075.633		169.032
Afschrijvingen	194.068		197.653	
Mutatie voorzieningen	774.681		316.732	
		968.749		514.385
Cashflow		2.044.382		683.417
Veranderingen werkkapitaal :				
Voorraden	17.281		-18.907	
Vorderingen	18.018		-684.092	
Kortlopende schulden	-886.958		801.103	
		-851.658		98.104
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.192.724		781.521
Ontvangen interest	355		0	
Betaalde interest	-32.301		-35.028	
		-31.946		-35.028
Kasstroom uit operationele activiteiten		1.160.778		746.494
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-119.015		-239.737
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-62.475		-83.686
Saldo kasstromen		979.288		423.070
Liquide middelen :				
Begin boekjaar		5.912.725		5.489.655
Eind boekjaar		6.892.012		5.912.725
Mutatie liquide middelen		979.287		423.070

Toelichting

De jaarrekening is opgesteld i.o.m. Titel 9 Boek 2 BW en de daarmee verband houdende richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op verkrijgingsprijs. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen verkrijgingsprijs. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Bedrijfsvoering en continuïteit

In samenspraak met de Gemeente Enschede is een beleid vastgesteld om het weerstandsvermogen op een niveau te brengen waarbij de continuïteit van de organisatie is gewaarborgd. Hiertoe is een meerjarenplan opgesteld waarin gewerkt zal worden aan verder herstel van het eigen vermogen. Het eigen vermogen van de organisatie bedraagt per 31-12-2020 € 2.860.692,-. De jaarrekening is opgesteld op basis van going concern grondslagen. De begroting 2021 is door de Gemeente Enschede goedgekeurd.

Als gevolg van het Coronavirus is op het moment van schrijven van deze toelichting (maart 2021) het theater op last van de overheid gesloten en is er geen duidelijkheid per wanneer er weer activiteiten ontplooid mogen worden en voor hoeveel personen. Er zijn in 2020 scenario's ontwikkeld om zo goed mogelijk te anticiperen op de toekomst.

In maart 2021 is een aanvraag ingediend voor de NOW3.2 wegens omzetsdaling in de periode januari tot en met maart 2021. Ook zijn er aanvragen ingediend bij het Kickstartersfonds ter aanvulling op inkomstenderving op de productie Breurs alsmede ter dekking van de kosten gerelateerd aan het langdurig aanpassen van de zaal- en podiumfaciliteiten aan de 1,5 meter samenleving. De inschatting op dit moment is dat de Coronacrisis, ook nadat gebruik is gemaakt van de relevante steunmaatregelen, in het boekjaar 2021 en 2022 een negatief effect op het weerstandsvermogen zal hebben. Het weerstandsvermogen biedt vooralsnog in de genoemde ramingen voldoende dekking om de continuïteit van WME te waarborgen. Ook de liquiditeitssituatie is de komende periode naar verwachting voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

Materiële vaste activa

De vaste bedrijfsmiddelen worden lineair afgeschreven op basis van de aanschafwaarde, onder aftrek van de ontvangen bijdragen (subsidies) die daarop betrekking hebben. De afschrijvingspercentages die gehanteerd worden liggen tussen de 4% en 20 %. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Zo nodig wordt een voorziening voor incurante voorraden op het bedrag van de voorraden in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

Deze worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen worden in mindering gebracht.

Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening groot onderhoud

Voorzieningen worden gevormd voor in rechten afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen groot onderhoud ter gelijkmatige verdeling van de lasten voor groot onderhoud van het Muziekkwartier, het Muziekcentrum en het orgel in het Muziekcentrum worden bepaald op basis van de dotaties minus de onttrekkingen. De dotaties aan de voorzieningen vinden plaats op basis van de door Gemeente Enschede geormerkte subsidiebedragen. Deze geormerkte subsidiebedragen zijn in het verleden vastgesteld op basis van de te verwachten kosten voor groot onderhoud over een reeks van jaren. De

onttrekkingen aan de voorzieningen bestaan uit de uitgaven voor het uitgevoerde groot onderhoud. Voor het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden is op verzoek van het bestuur door een externe deskundige (Strukton) een MJOP Meerjaren Onderhoudsplanning opgesteld.

Conform de geldende wet- en regelgeving is er bij het bepalen van de voorzieningen geen rekening gehouden met indexering van de kosten.

Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijging en de blijfkans. Bij het contant maken is gerekend met een rekenrente van 4%.

Latente belastingverplichtingen

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarde die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Belastinglatenties worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenverplichtingen

Ultimo 2020 zijn er evenals ultimo 2019 geen verplichtingen waarvoor een pensioenvoorziening is opgenomen. De pensioentoezegging aan het personeel van De Twentse Schouwburg N.V. is ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Dit betreft een bedrijfstakpensioenfonds. De pensioenregeling heeft het karakter van een uitvoeringsovereenkomst met de kenmerken van een middelloonregeling. De aanspraken en uitkeringen worden voorwaardelijk geïndexeerd. De door de werkgever en werknemer te betalen premie is op zijn minst gelijk aan de kostendekkende premie. Op basis van de uitvoeringsovereenkomsten heeft de vennootschap geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedroeg ultimo 2020 92,6% (ultimo 2019 96,5 % ligt hiermee boven de door de minister gestelde grens van 90% waaronder de uitkeringen moeten worden verlaagd.

De totale premie voor werkgever en werknemer bedraagt per 1 januari 2021 25 % (basispremie) + 0.5 % (AO premie) van de pensioengrondslag.

Langlopende leningen

Deze worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten over het jaar. De opbrengst op transacties wordt verantwoord in het jaar van realisatie.

Opbrengsten uit activiteiten

De in de winst- en verliesrekening begrepen opbrengsten zijn exclusief de over de omzet geheven belastingen. De opbrengsten worden onderverdeeld naar opbrengsten uit voorstellingen, horeca-activiteiten, sponsoring, verhuur en publiciteit en worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Opbrengsten uit gebouwenexploitatie

De opbrengsten uit gebouwenexploitatie worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Hieronder zijn begrepen de direct aan de opbrengsten toerekenbare kosten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn berekend zoals toegelicht bij de waarderingsgrondslagen voor de balans.

Resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen opbrengsten en kosten, gebaseerd op historische kosten.

Vennootschapsbelasting

De onderneming is met ingang van het boekjaar 2016 verplicht om aangifte te doen voor de vennootschapsbelasting. De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en kruisposten / betalingen onderweg. Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Specificaties

Materiële Vaste Activa

	Totaal
<i>Stand per 1 januari</i>	
Aanschafwaarden	3.432.406
Cumulatieve afschrijvingen	-2.708.729
Boekwaarde	723.677
<i>Mutaties boekjaar</i>	
Investerings	119.015
Buiten gebruik gesteld / desinvesteringen	
Aanschafwaarde	0
Afschrijvingswaarde	0
Afschrijving	-194.068
Totaal mutaties	-75.053
<i>Stand per 31 december (1)</i>	
Aanschafwaarden	3.551.421
Cumulatieve afschrijvingen	-2.902.797
Boekwaarde	648.624

(1) De waarden zijn als volgt samengesteld :

Groep	Aanschaf waarde	Afschrijvings waarde	Boek waarde
Inventaris 4 jr - 25 % p.j.	57.517	57.517	-
Inventaris 5 jr - 20 % p.j.	1.102.166	788.096	314.071
Inventaris 10 jr - 10 % p.j.	1.290.197	1.171.410	118.787
Inventaris 15 jr - 6,7 % p.j.	131.314	130.762	552
Inventaris 20 jr - 5% p.j.	950.998	745.783	205.215
Inventaris 25 jr - 4 % p.j.	19.228	9.229	9.999
Eindtotaal	3.551.421	2.902.798	648.623

Vorraden

	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
Vorraden horeca	36.007	53.288

De voorraden zijn per 31-12-2020 beoordeeld, waarbij er in 2020 een relatieve forse afboeking wegens incurantheid is gedaan.

Vorderingen

Vorderingen	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
Debiteuren	53.520	134.650
Debiteuren abonnementen	956	24.919
Belastingen en premies sv	215.061	350.839
Overige vorderingen	1.164.336	941.482
Totaal	1.433.872	1.451.890
	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
Debiteuren		
Te ontvangen abonnementsgelden	956	24.919
Overige debiteuren	53.520	134.650
	54.475	159.569
Af: Voorziening overige debiteuren	0	0
	54.475	159.569
Belastingen en premies sv		
Omzetbelasting	215.061	350.839
	215.061	350.839
Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen sponsorgelden	39.992	40.000
Te verzilveren waardebonnen	23.724	17.803
Vooruitbetaalde projectkosten verbouwing	901.567	630.182
Vooruitbetaalde bedrijfskosten	169.455	187.602
Nog te vorderen Podiumpasafrekening	0	32.325
Overige vorderingen	29.597	33.569
Totaal	1.164.336	941.482

Onder vooruitbetaalde projectkosten verbouwing zijn opgenomen de kosten in het kader van het project "Huiskamer van de Stad". Het opgenomen bedrag betreft een saldering van vooruitbetaalde kosten (2020 € 1.203 k en 2019 € 856 k) en een ter dekking daarvan ontvangen bijdrage van de Gemeente Enschede (2020 € 302 k en 2019 € 226 k).

Het Wilminktheater levert een bijdrage in de initiële investering van € 850 k. Deze bijdrage zal worden onttrokken aan de voorziening groot onderhoud Muziekkwartier (€ 650 k) en de voorziening groot onderhoud Muziekcentrum ad € 200 k (innovatieposten).

Liquide middelen

<i>Liquide middelen</i>	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
ING / RABO rekening courant	1.970.288	673.798
Kas	0	8.916
Deutsche Bank	40.545	27.168
Kruisposten / betalingen onderweg	16.269	38.287
ING / Rabo deposito	4.864.910	5.164.555
Totaal	6.892.012	5.912.725

Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk aandelenkapitaal van Twentse Schouwburg N.V. bedraagt EUR 1.250.000 verdeeld in 450.000 aandelen A van EUR 1 nominaal en 800.000 aandelen B van EUR 1 nominaal. Het geplaatst en gestort kapitaal bedraagt EUR 1.139.443, te weten 363.025 aandelen A van EUR 1 nominaal en 776.418 aandelen B van EUR 1 nominaal.

Overige reserves

	31 december 2020	31 december 2019
Stand per 1 januari	324.558	202.052
Bij : Resultaat 2018/2019	134.004	122.506
Stand per 31 december	458.562	324.558

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

De jaarrekening 2019 is vastgesteld in de algemene vergadering gehouden op 22 juni 2020. De algemene vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel resultaatbestemming over het boekjaar 2020

Voorgesteld wordt om het positieve resultaat ad EUR 1.043.687,- ten gunste te brengen van de algemene reserve en te labelen voor besteding aan langjarige effecten COVID19 crisis.

Voorzieningen

	Stand per 1 januari 2020	Toevoeging tlv 2020	Onttrekking in 2020	Stand per 31 december 2020
Voorziening groot onderhoud MC	907.488	452.842	-67.529	1.292.801
Voorziening onderhoud MZK	1.576.981	258.444	-95.206	1.740.219
Voorziening groot onderhoud orgel	205.263	12.078	-1.425	215.916
Voorziening Jubileumuitkeringen	31.012		-3.523	27.489
Voorziening latente Vennootschapsbelasting	0	219.000	0	219.000
Totaal	2.720.744	942.364	-167.683	3.495.425

Voorziening groot onderhoud

De voorzieningen groot onderhoud ter gelijkmatige verdeling van de lasten voor groot onderhoud van het Muziekkwartier, het Muziekcentrum en het orgel in het Muziekcentrum worden bepaald op basis van de dotaties minus de onttrekkingen. De dotaties aan de voorzieningen vinden plaats op basis van de door Gemeente Enschede geormerkte subsidiebedragen. Deze geormerkte subsidiebedragen zijn in het verleden vastgesteld op basis van de te verwachten kosten voor groot onderhoud over een reeks van jaren. De onttrekkingen aan de voorzieningen bestaan uit de uitgaven voor het uitgevoerde groot onderhoud. De voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter. In samenspraak met een externe partij is het onderhoudsplan MJOP in 2020 geactualiseerd. Alle posten zijn ten behoeve van de jaarrekening 2020 beoordeeld, waarbij de posten op het vlak van luchtbehandeling extra aandacht hebben gekregen in verband met de COVID19 effecten.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening is opgenomen voor contractuele afspraken van werknemers op toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening is gebaseerd op de van toepassing zijnde jubileumregeling die vastgelegd is in de CAO Nederlandse Podia. De berekening van de voorziening is gebaseerd op de per balansdatum reeds opgebouwde jubileumrechten rekening houdend met het verwachte verloop van personeel. De voorziening past binnen fiscale richtlijnen. De voorziening heeft een langlopend karakter.

Voorziening latente Vennootschapsbelasting

Deze latente belastingverplichtingen is opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarde die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Belastinglatenties worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Fiscale positie:

Commerciële winst	€ 1.262.687
Vrijgesteld vennootschapsbelasting:	
Tegemoetkoming vaste lasten	€ 140.000 -/-
Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren	€ 4.000 -/-
Fiscale winst	€ 1.118.687
Bestedingsreserve COVID effecten	€ 1.118.687

Langlopende schulden

	31 december 2020	31 december 2019
Hoofdsom	1.000.000	1.000.000
Cumulatieve aflossing	-405.017	-345.474
Restant lening gemeente Enschede	594.983	654.526
Waarvan kortlopend	62.475	59.543
Totaal langlopende lening	532.508	594.983

De lening van de Gemeente Enschede heeft een looptijd van 20 jaar en is verstrekt in 2008. De rente bedraagt 4,925%. De aflossing geschiedt middels jaarlijks gelijkblijvende annuïteiten tot aan einde looptijd. Van deze lening heeft € 250.287 een looptijd langer dan 5 jaar. Het aflossingsdeel over 2021 bedraagt € 62.475.

Kortlopende schulden

	31 december 2020	31 december 2019
<i>Crediteuren</i>	249.327	895.047
<i>Belastingen en premies sv</i>	52.352	63.389
<i>Vooruitontvangen entreegelden / servicekosten</i>	907.612	1.166.547
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>	1.131.600	1.102.865
Totaal	2.340.890	3.227.848

	31 december 2020	31 december 2019
<i>Crediteuren</i>		
Crediteuren	249.327	895.047
<i>Belastingen en premies sv</i>		
Loonbelasting en premies sv	52.352	63.389
Totaal	52.352	63.389
<i>Vooruitontvangen entreegelden</i>		
Vooruitontvangen entreegelden / servicekosten	907.612	1.166.547
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Gereserveerde vakantietoelage	64.046	65.176
Gereserveerde vakantiedagen	41.749	53.672
Uitgegeven waardebonnen / munten	315.378	221.403
Te ontvangen abonnementsgelden	49.721	0
Te betalen pensioenpremies	24.000	0
Vooruitontvangen bijdragen voor verbouwing	0	0
Nog af te dragen aan gezelschappen	11.799	18.819
Te betalen auteursrechten	5.527	30.113
Te betalen bedrijfskosten	39.708	30.589
Te betalen onderhoudskosten	0	0
Vooruitontvangen overige gelden	22.653	31.862
Vooruitontvangen projectgelden eigen (co) producties	187.066	227.890
Kortlopend deel van de langlopende schulden	62.475	59.543
Te betalen overige kosten	307.478	363.798
Totaal	1.131.600	1.102.865

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn verplichtingen aangaan ter zake van huur van gebouwen. De verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt vanaf 2009 voor 15 jaar circa € 3.198.177 per jaar en betreft het huurcontract van het Muziekkwartier. In relatie met deze huurverplichting staan ook rechten uit huurovereenkomsten van een medebewoner van de gebouwen te weten de Kaliber kunstenschool met dezelfde looptijd te weten vanaf 2009 voor 15 jaar voor een bedrag van circa € 494.927 per jaar. Ten behoeve van het laten uitvoeren van de muziek- en theaterprogrammering in de periode van januari 2021 t/m juni 2021 zijn nagenoeg geen inkoopverplichtingen afgesloten vanwege de beperkingen als gevolg van overheidsmaatregelen in het kader van de COVID19 crisis. Wel is er sprake van voorstellingen die zijn doorgeschoven.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

Som der bedrijfsopbrengsten

	2020	begroot 2020	2019
Recettes / inkomsten voorstellingen	1.000.853	3.088.750	3.219.992
Opbrengsten horeca-activiteiten	357.911	1.289.520	1.356.552
Verhuuropbrengst	261.695	251.794	257.354
Publiciteitsopbrengst	71.294	81.000	75.140
Sponsoropbrengsten	145.103	138.500	183.750
Opbrengsten uit activiteiten	1.836.856	4.849.564	5.092.788
Subsidie Gemeente Enschede Programma	2.625.091	2.625.091	2.609.033
Subsidie Gemeente Enschede Opera	253.350	343.750	250.513
CV19 subsidies	976.151	-	-
Opbrengsten uit subsidies	3.854.592	2.968.841	2.859.546
Externe bijdragen huisvesting	873.965	849.090	849.321
Gemeentelijke bijdragen huisvesting	3.491.990	3.491.994	3.451.331
Opbrengsten uit gebouwenexploitatie	4.365.955	4.341.084	4.300.652
CV19 tegemoetkomingen	144.000	-	-
Bijzondere baten en lasten	61.865	-	-
Totaal bedrijfsopbrengsten	10.263.268	12.159.489	12.252.986

Kosten uitbesteed werk en andere kosten

<i>Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten</i>			
	2020	begroot 2020	2019
Voorstellingskosten	1.459.114	2.758.500	3.077.392
Kosten van horeca-activiteiten	217.349	460.520	507.522
	1.676.463	3.219.020	3.584.914
<i>Kosten en opbrengsten van voorstellingen</i>			
	2020	begroot 2020	2019
Recettes voorstellingen	1.000.853	3.088.750	3.219.992
Voorstellingskosten	1.459.114	2.758.500	3.077.392
	-458.260	330.250	142.600
<i>Kosten en opbrengsten van horeca-activiteiten</i>			
	2020	begroot 2020	2019
Opbrengst horeca-activiteiten	357.911	1.280.585	1.356.552
Kosten van horeca-activiteiten	217.349	460.520	507.522
	140.562	820.065	849.030

Lonen en salarissen

	2020	begroot 2020	2019
Salariskosten personeel en inleen	1.964.837	2.106.527	2.300.646
Ontvangen uitkeringen	-12.495	-	-29.377
CV19 Overbrugging v Werkgelegenheid NOW	-513.935	-	-
Totaal	1.438.407	2.106.527	2.271.269

Sociale lasten

	2020	begroot 2020	2019
Belastingdienst / sociale premies	278.051	355.180	294.474
Pensioenpremies	179.084	227.596	168.805
Totaal	457.135	582.776	463.279

Wet Normering Topinkomens

De WNT is van toepassing op De Twentse Schouwburg NV. Het voor De Twentse Schouwburg NV toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum). Voor commissarissen en voormalige commissarissen is een bedrag van nihil ten laste van De Twentse Schouwburg N.V. gekomen. De leden van de Raad van Commissarissen kunnen jaarlijks een aantal keren kosteloos een voorstelling bezoeken met als doel om verbinding te houden met de dagelijkse gang van zaken in het theater.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

bedragen x € 1	J Hartman
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 126.176
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.210
<i>Subtotaal</i>	€ 146.386
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2019	
bedragen x € 1	J Hartman
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€123.286
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.936
<i>Subtotaal</i>	€143.222
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€194.000
Totale bezoldiging	€143.222

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
A Poelstra	Voorzitter Raad van Commissarissen
G Veger	Lid Raad van Commissarissen
M. Goris	Lid Raad van Commissarissen
A van Liere	Lid Raad van Commissarissen
L. van Liere	Lid Raad van Commissarissen

Overige kosten

	2020	begroot 2020	2019
<i>Overige personeelskosten</i>	95.934	160.050	122.469
<i>Onderhoudskosten</i>	901.091	875.344	782.014
<i>Huisvestingskosten</i>	3.638.974	4.064.721	3.970.043
<i>Publiciteitskosten</i>	278.548	422.026	418.687
<i>Algemene kosten</i>	288.016	390.400	273.626
	5.202.562	5.912.541	5.566.838
	2020	begroot 2020	2019
<i>Overige personeelskosten</i>			
Opleidingskosten	858	37.000	22.772
Reiskosten	34.803	41.200	38.520
Diverse personeelskosten	60.273	81.850	61.177
	95.934	160.050	122.469
	2020	begroot 2020	2019
<i>Onderhoudskosten</i>			
Onderhoudskosten	162.376	54.600	121.985
Voorziening groot onderhoud	738.715	820.744	660.028
	901.091	875.344	782.014
	2020	begroot 2020	2019
<i>Huisvestingskosten</i>			
Onroerend Zaakbelasting	195.002	172.079	253.498
Verzekeringen en heffingen	20.104	31.000	18.532
Huur	3.187.264	3.185.542	3.103.728
CV 19 Huurcompensatie	-299.617	-	-
Schoonmaakkosten	227.642	306.700	287.160
Energiekosten	308.580	369.400	307.125
	3.638.974	4.064.721	3.970.043
	2020	begroot 2020	2019
<i>Publiciteitskosten</i>			
Print advertenties en digitale media	278.548	422.026	418.687
	278.548	422.026	418.687
	2020	begroot 2020	2019
<i>Algemene kosten</i>			
Portkosten en telecom	35.066	32.000	35.954
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	1.910	17.000	5.068
Abonnementen en contributies	37.270	36.000	32.379
Accountantskosten	40.013	22.000	33.421
Kosten externe dienstverlening	86	6.400	180
Automatiseringskosten	193.715	190.000	180.414
Doorberekende algemene kosten	-29.910	0	-68.250
Bewakingskosten	5.548	10.000	4.845
Reis- en verblijf representatiekosten	12.726	36.000	20.867
Kosten betalingsverkeer	31.048	17.500	21.292
CV 19 Kickstart cultuurfonds	-45.000	-	-
Overige algemene kosten	5.545	23.500	7.455
	288.016	390.400	273.626

Afschrijvingen op materiele vaste activa

	2020	begroot 2020	2019
Afschrijving vaste bedrijfsmiddelen	194.068	230.000	197.653
	194.068	230.000	197.653

Gemiddeld aantal werknemers

	2020	begroot 2020	2019
Medewerkers in dienst van WTME / fte	38	40	39

Enschede, 31 maart 2021.

Directeur / bestuurder :

J.K. Hartman

De Raad van Commissarissen :
A. Poelstra (president-commissaris)

M.M.A.J. Goris

A.J. van Liere

L.J.J. van Lier

G.H.M. Veger

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van commissarissen van De Twentse Schouwburg N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van De Twentse Schouwburg N.V. te Enschede gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van De Twentse Schouwburg N.V. per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (hierna WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de winst-en-verliesrekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol gesubsidieerde instellingen van de Gemeente Enschede en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van De Twentse Schouwburg N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Paragraaf betreffende overige aangelegenheden

Tijdens onze controle hebben wij vanwege Covid-19 noodgedwongen meer werkzaamheden op afstand uitgevoerd. Deze manier van werken betekent dat wij, op basis van de risico-inschatting van bepaalde posten, andere of aanvullende werkzaamheden hebben gepland en uitgevoerd dan in een reguliere controle.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de raad van commissarissen;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW, de vereisten in het Controleprotocol gesubsidieerde instellingen van de Gemeente Enschede en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol gesubsidieerde instellingen van de Gemeente Enschede, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde opbrengsten en kosten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nagestreefd. Wij communiceren met de raad van commissarissen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Enschede, 31 maart 2021

Mazars Accountants N.V.

Handwritten signature in blue ink, reading "J. van der Lelie". The signature is written in a cursive style with a large initial 'J' and 'L'.

drs. J. van der Lelie RA

Statutaire regeling winstbestemming

Conform artikel 17:

- 1 De winst staat ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders.
- 2 De vennootschap kan aan de aandeelhouders slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
- 3 Uitkering van de winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 4 De vennootschap mag tussentijds uitkeringen doen, indien aan het vereiste van lid 2 is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het in de wet bepaalde.